

CZU: 811.111'243:316.77

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4475408>

COMPETENȚA COMUNICATIVĂ INTERCULTURALĂ ÎN CADRUL CURSURILOR DE LIMBĂ ENGLEZĂ PENTRU SCOPURI SPECIFICE

Ion GUȚU

Universitatea de Stat din Moldova

În acest articol ne-am propus să abordăm exigența și necesitatea cultivării competențelor comunicative interculturale în cadrul cursurilor de limbă engleză pentru scopuri specifice, fapt ce va facilita evoluția studentului într-un profesionist competent, capabil să interacționeze eficient cu persoane din medii culturale diverse. Încercăm efectuarea unei descrieri adecvate a competenței comunicării interculturale într-un context globalizat al locului de muncă, incluzând o revizuire a elementelor interculturale și proporția lor în cursurile ESS pentru diverse discipline. Ținem să analizăm adoptarea și adaptarea diverselor abordări de predare interculturală și activități de clasă ghidate de profesorii de ESS care preiau rolul de mediator în procesul de predare-învățare, folosind instrumente de evaluare pentru a măsura eficacitatea predării și evaluarea competenței de comunicare interculturală a studenților.

Cuvinte-cheie: *engleza pentru scopuri specifice (ESS), competență comunicativă interculturală (CCI), competență lingvistică, comunicare interculturală, conștientizare interculturală, interdisciplinaritate, lingvistică contrastivă.*

INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES COURSES

This article aims to address the difficulty and need for nurturing intercultural communication skills in the English for specific purposes courses, which will facilitate the students' evolution into competent professionals able to interact effectively with people from diverse cultural backgrounds. We try to make an adequate description of the intercultural communicative competence in a global workplace context, including a review of intercultural elements and their proportion in the ESP courses for various disciplines. We want to analyze the adoption and adaptation of different intercultural teaching approaches and classroom activities guided by the ESP teachers who take on the role of mediator in teaching and learning; by using assessment tools to measure the effectiveness of teaching and evaluating the students' intercultural communicative competence.

Keywords: *English for Specific Purposes (ESP), Intercultural Communicative Competence (ICC), linguistic competence, intercultural communication, intercultural awareness, inter-disciplinarity, contrastive linguistics.*

Introducere

Locurile de muncă moderne în contextul globalizării cer din ce în ce mai mult ca profesioniștii care posedă competențe de comunicare interculturală să comunice eficient cu oameni din medii culturale diverse pentru a-și îndeplini cu succes rolul de organizație. Materia abordată în acest articol contribuie la creșterea gradului de conștientizare al studenților cu privire la competențele de comunicare interculturală pentru a-și consolida încrederea în situațiile interculturale la viitoarele lor locuri de muncă. În mod special, am încercat să pătrundem în esența componentelor competenței de comunicare interculturală în proiectarea cursului de limbă engleză pentru scopuri specifice (ESS) și să oferim, de asemenea, sugestii pentru toți cei implicați în cultivarea ESS, printre care sunt profesori, furnizori de materiale și responsabili de discipline. În plus, prezentăm perspective asupra metodologiei de predare, materialelor de instruire și evaluării în toate disciplinele cursurilor ESS. Integrarea componentelor de comunicare interculturală în programele de curs ESS va fi o forță motrice de motivare în pregătirea studenților din toate domeniile profesionale pentru a deveni comunicatori interculturali mai competenți la viitoarele lor locuri de muncă.

1. Rolul competenței comunicative interculturale la locul de muncă la nivel global

1.1. Noțiuni de competență comunicativă interculturală și comunicare interculturală

Unele studii privind competența comunicativă interculturală au identificat pe scurt noțiunea acestui fenomen, pe măsură ce culturile naționale contrastează [1]. În privința caracteristicilor CCI au fost propuse cele trei dimensiuni care cuprind dimensiunea cunoștințelor, dimensiunea atitudinii și dimensiunea comportamentului [2]. Problema privind definirea CCI a fost explorată în continuare, propunându-se patru elemente în CCI: 1) dorința de a afla lucrurile, 2) dorința de a le învăța, 3) barierele culturale și 4) dorința de a afla despre noi înșine [3].

Au fost subliniate și principalele componente ale competenței interculturale ca cunoștințe, abilități și atitudini [4], în același timp competența interculturală considerându-se a fi o competență generică [5]. O viziune mai specifică a fost făcută prin elucidarea termenului „competență comunicativă interculturală” drept capacitate de comunicare eficientă în situațiile interculturale și abilitate de a se referi în mod corespunzător la diferite contexte culturale [5]. În studiile recente, Liton și Qaid au oferit o viziune cu mai multe aspecte: „Competența de comunicare interculturală este capacitatea de a comunica în mod eficient și adecvat cu oamenii din alte culturi și implică cunoștințele, motivația și abilitățile de a interacționa cu succes cu oameni de diferite culturi” [5]. În timp ce termenul „competență comunicativă interculturală” a fost definit pe larg, cercetătorii încearcă, de asemenea, să identifice caracteristicile persoanelor care dispun de competențe de comunicare interculturală. În studiile timpurii nu a existat o delimitare clară între definițiile date unui comunicator intercultural competent. De exemplu, o astfel de persoană trebuie să posede nu doar competențe lingvistice, ci și abilități interpersonale și abilități interculturale atunci când interacționează cu interlocutori din diferite culturi în contextul globalizat la locul de muncă. În această ordine de idei, Jendrych a comparat comunicatorii buni și comunicatorii slabi, primii având un mai mare succes în ceea ce privește progresul în carieră decât cei din urmă [6]. Potrivit lui Jendrych, „dacă o organizație dorește să creeze o imagine favorabilă și să fie percepută ca o întreprindere de renume, ea are nevoie de comunicatori buni”. În unul dintre studiile sale recente, Negrea a concluzionat că persoanele cu o astfel de competență și-au folosit cunoștințele despre limbă și cultură pentru a crea interacțiuni care au condus la o comunicare reușită la locul lor de muncă [3].

1.2. Necesități emergente ale competenței de comunicare interculturală la locul de muncă la nivel global

Locurile de muncă la nivel global necesită profesioniști calificați cu competențe de comunicare eficiente. Obiectivele sunt adesea realizate de comunicatori competenți care au abilități de comunicare și abilități de lucru în echipă pentru a-și atinge scopul de a spori profitul [7,8]. Prin urmare, Negrea a insistat asupra faptului că competența de comunicare interculturală este una dintre cele mai importante atribuții pe care profesioniștii din toate domeniile trebuie să le utilizeze pentru o comunicare eficientă la locuri de muncă diversificate cultural [3]. Această idee este susținută de Liu și Zhu, care subliniază că „acești profesioniști trebuie nu doar să fie experți în practicile lor de lucru, ci și competenți în comunicarea interculturală în limba engleză la locul de muncă” [9]. De exemplu, însoțitorii de zbor trebuie să-i satisfacă pe pasageri din întreaga lume atât cu competențe de comunicare lingvistică, cât și cu competențe de comunicare interculturală.

Hazrati, care a conceput un curs de limbă engleză pentru aviație, a constatat că, pentru a minimiza problemele de înțelegere, echipajele de aviație străine trebuie să dețină, în afară de abilitățile de comunicare în limba engleză, competențe interculturale, atunci când interacționează cu personalul aviației străine în situații de muncă [1]. Aceste exemple accentuează rolul competenței de comunicare interculturală și reflectă modul în care îndeplinesc satisfacția clienților în toate circumstanțele locului de muncă, cum ar fi interacțiunile dintre personalul hotelului și client, medic și pacient, inginer și contractor, însoțitor de bord și pasager, avocat și client etc. În special, locurile de muncă diversificate din punct de vedere cultural necesită competențe de comunicare între persoane de diferite medii sociale și culturale, deoarece aceasta creează o nevoie incontestabilă de comunicare reușită.

1.3. Competența comunicativă interculturală ca factor determinant în performanța profesională

În ceea ce privește performanța unei întregi organizații, Jendrych a afirmat că abilitățile pentru avansare în carieră, competențele lingvistice, conștientizarea diferențelor culturale și toleranța față de alte culturi vor contribui la succesul companiei [6]. Pe de altă parte, după cum a relatat Liton, un eșec comun în afaceri se datorează, în general, profesioniștilor cu performanțe slabe de comunicare din cauza lipsei competenței interculturale [10]. În lumea modernă a afacerilor, eșecurile suferite de întreprinderile multinaționale rezultă, în general, din neglijarea diferențelor culturale; prin urmare, managerii trebuie să fie pregătiți din punct de vedere cultural pentru a face față provocărilor concurenței globale [8]. Anderlini, citată în Brown & Martindale [11], a recunoscut că corporația Mattel din Statele Unite a trebuit să închidă magazinele în China după doar doi ani din cauza lipsei de adaptare la preferințele și practicile culturale locale. Într-un studiu realizat de Kehagia și Ntelioi se pune accentul pe promovarea competenței interculturale pentru a preveni conflictele interculturale și eșecurile afacerilor [12]. Din cele menționate anterior este evident că comunicarea reușită în mediul de afaceri și la locul de muncă este adesea împiedicată de lipsa competenței interculturale.

În consecință, Liton și Qaid au subliniat că lipsa înțelegerii interculturale în privința clienților va duce la pierderea afacerilor; ca urmare, adaptarea culturală și ajustările culturale sunt necesare pentru remedierea

unor astfel de situații [5]. În ceea ce privește autorii de curriculum și specialiștii din domeniul ESS, aceștia pot analiza studii de caz axate pe eșecul comunicării profesionale din cauza lipsei competenței interculturale, în sala de curs ESS. Ulterior, aceasta va spori gradul de conștientizare al studenților și le va oferi lecții valoroase din lumea reală, de asemenea, îi va face comunicatori mai de succes și pregătiți pentru situații profesionale mai bune.

2. Încorporarea abilităților de comunicare interculturală în proiectarea cursurilor ESS

O necesitate evidentă pentru analiza situației comunicării interculturale a fost discutată și recomandată în studii realizate de cercetători precum O'Connell [13], Graves citat în Negrea [3], Liu și Zhu [9] și Enns-Kananen [14]. După cum se sugerează, scopul esențial al efectuării unei analize a situației comunicării interculturale de către practicienii ESS este de a explora necesitățile țintă ale studenților pentru comunicarea interculturală prin colectarea de materiale autentice de la participanții țintă, care vor reflecta cunoștințele și experiența lor în problemele interculturale, la locul de muncă. Acestea includ comunicarea interacțională și interpersonală în care au fost implicați. Spre exemplu, medicii, asistenții medicali și pacienții străini vor stabili necesitățile lor specifice de comunicare interculturală, pe baza problemelor de comunicare pe care le-au întâmpinat. O'Connell [13] a colectat scenarii de comunicare la locul de muncă în timp real între lucrătorii japonezi și străini din observațiile interculturale pentru studiul său și a colectat exemple de limbaj pentru a fi folosite ca exerciții de comprehensiune orală în sălile de clasă ESS. O'Connell a înregistrat, de asemenea, vocabularul și expresiile frecvent utilizate în limba engleză în contextul comunicării interculturale de afaceri dintre lucrătorii japonezi și străini. Rezultatele analizei acestor situații de comunicare interculturală la locurile de muncă ridică foarte mult conștiința interculturală a studenților și promovează o competență culturală solidă. Mai important, analiza situației comunicării interculturale la locul de muncă, realizată de către practicienii ESS, deschide calea de inițiere a proiectării cursurilor ESS bazate pe comunicare interculturală și oferă contribuții pentru procesele de incluziune, dezvoltare și evaluare în curricula ESS [3].

3. Aspecte pedagogice în promovarea competenței comunicative interculturale în sala de curs ESS

3.1. Integrarea conținutului intercultural în materialele de instruire ESS

Integrarea conținutului comunicării interculturale este din ce în ce mai importantă pentru cursurile de limbă engleză specifice disciplinei, cum ar fi limba engleză pentru comunicare în afaceri, engleză pentru ingineri, engleză pentru contabilitate, engleză pentru drept, engleză pentru tehnologia informației ș.a.m.d. Utilizarea acestor materiale va permite studenților să se adapteze la evoluțiile rapide ale comunicării profesionale în contexte globale. Astfel, materialele fără contexte interculturale vor descuraja studenții în a-și forma competențe interculturale în timp ce aceștia se pregătesc pentru viitoarele sarcini de comunicare la locul de muncă. De fapt, astfel de materiale permit studenților să analizeze și să selecteze structurile lingvistice și modelele retorice care se potrivesc situațiilor țintă la locurile lor de muncă viitoare [15]. Acest obiectiv este discutat în continuare de O'Connell [13], care a sugerat o concentrare mai mare pe analiza discursurilor de comunicare interculturală în materialele de predare moderne ESS. Cel mai important, Enns-Kananen [14] a recomandat efectuarea unor cercetări aprofundate, cum ar fi analiza situației interculturale din viața reală, de către practicienii ESS, înainte ca aceștia să proiecteze, să dezvolte și să actualizeze materialele.

Pentru a răspunde nevoilor țintă ale studenților în comunicarea interculturală, caracteristicile materialelor ESS ar trebui să se distingă prin relevanță, diversitate, autenticitate și aspecte de comparație, contrast și ajustare. Rezultatele lui Liton [10] au confirmat că predarea va fi mai eficientă dacă materialele sunt relevante din punct de vedere cultural pentru cunoștințele și experiența studenților. De exemplu, în cursurile limbii engleze de afaceri, negocierea afacerilor este unul dintre domeniile de bază și învățarea acestuia permite studenților să se antreneze în comunicarea interculturală atunci când negociază cu oameni de diferite culturi și comunități culturale [5]. Xue [16] a pus accentul pe faptul că „conținutul materialelor didactice ESS ar trebui să fie divers și bogat pentru a promova eficient calitatea învățământului”. Pentru a exemplifica, în contextul limbii engleze pentru afaceri, aspectele interculturale ar trebui integrate într-o varietate de situații funcționale, cum ar fi negocieri, întâlniri, prezentări, telefoane etc. [6]. În mod similar, O'Connell [13] a sugerat o abordare cuprinzătoare în mai multe aspecte într-o proiectare a cursurilor ESS care încurajează atât competența lingvistică, cât și abilitățile interculturale în diverse contexte la locul de muncă pentru a educa profesioniști instruiți intercultural în domeniile lor conexe. Potrivit lui O'Connell, cursurile ESS ar trebui să adapteze „autenticitatea” în manualele și materialele de instruire [13]. Pentru a sprijini acest lucru, studenților trebuie să li se ofere

materiale autentice de comunicare interculturală prin utilizarea programelor online și a resurselor multimedia, astfel familiarizându-i cu procesele, procedurile și dinamica locurilor de muncă interculturale. Pe de altă parte, încorporarea aspectelor de comparație, contrast și ajustare în materialele instructive ESS va duce la adaptarea conceptelor culturale țintă la normele locale și regionale (de exemplu, cultura afacerilor în țările membre ale Comunității Economice ASEAN). În acest sens, Loukianenko a propus introducerea aspectelor de lingvistică contrastivă și analiză retorică în corespondența de afaceri, cum ar fi modele retorice ale scrisorilor de afaceri, solicitări, reclamații și rapoarte scrise de către profesioniștii locali și omologii lor străini (de exemplu, analiza trăsăturilor lingvistice și retorice ale unui gen de scrisori de afaceri) [15]. Abordarea lui Loukianenko a fost preluată de Liton, care consideră că o astfel de abordare în materialele didactice ESS va facilita capacitatea studenților de a compara și contrasta cultura proprie cu culturile străine în situații profesionale specifice și contexte globale la locul de muncă [10].

3.2. Instruirea din cadrul ESS pentru dobândirea competenței de comunicare interculturală

Deoarece dobândirea competențelor de comunicare interculturală este complementară abilităților de comunicare lingvistică ale studenților, la viitoarele lor locuri de muncă, ei trebuie să-și dezvolte aceste abilități mai întâi în sala de curs ESS. Sugerăm că un punct de plecare pentru formarea competențelor comunicative interculturale poate fi utilizarea expresiilor sociale și culturale potrivite în fazele inițiale și finale ale interacțiunii profesionale prin identificarea necesităților, convingerilor și preferințelor interlocutorilor, în funcție de mediul lor cultural. Așa cum sunt privite de Kehagia și Nteliou [12], abilitățile de comunicare interculturală ale studenților ar putea fi formate prin motivarea acestora să se alăture programelor internaționale de schimb în care vor fi promovate competențele lor lingvistice și culturale. Interacționând cu colegii străini prin intermediul multimedia (chat, e-mailuri, Facebook, WhatsApp), studenții dobândesc experiență în competența interculturală [17]. În acest sens, la sfârșitul cursurilor ESS „studenții ar putea dobândi aptitudinile interculturale necesare locului de muncă și contextelor în care se vor încadra în viitor” [18]. Kehagia și Nteliou au sugerat, de asemenea, că „conștientizarea interculturală a studenților trebuie să fie dobândită și dezvoltată în continuare pentru a fi pregătiți pe deplin pentru cerințele pieței profesionale globale” [12]. În scopul menținerii și dezvoltării competențelor necesare, studenții ar trebui să se implice activ în activitățile de comunicare interculturală pentru a reflecta propriile lor experiențe interculturale; acest lucru ar trebui să fie favorizat în mod eficient atât în interiorul, cât și în afara sălii de clasă [7].

3.3. Abordări interculturale de predare în cursurile ESS

Predarea ESS într-un context intercultural pune un accent deosebit pe diferențele culturale și practicile de comunicare cu interlocutorii, cum ar fi colegii, clienții, furnizorii și partenerii de afaceri din diverse medii lingvistice și culturale. În consecință, cursurile ESS ar trebui să ajute studenții să-și formeze abilități interculturale, astfel încât să-și poată convinge viitorii angajatori că posedă competențe interculturale și că își vor îndeplini sarcinile cu succes în cadrul unui loc de muncă global extrem de competitiv. În consecință, practicienii ESS ar trebui să ia în considerare adaptarea acestor abilități în activitățile de clasă orientate spre carieră. După cum remarcă Dudley-Evans și St John [19], predarea și activitățile bazate pe competențe interculturale includ desfășurarea de întâlniri productive, utilizarea unor tactici de negociere directe sau indirecte și folosirea unor strategii de politețe în scrisori sau conversații. În scenariile de predare, accentul se pune, de obicei, pe precizia limbajului și pe competența lexicală specifică disciplinei, indicând faptul că predarea ESS în multe țări diminuează încă semnificația problemelor interculturale, ceea ce, la rândul său, va împiedica semnificativ dezvoltarea competențelor profesionale de comunicare ale studenților. De aceea, cursurile ESS oferite la nivel terțiar nu sunt de obicei aplicabile sau practicabile în dobândirea competenței de comunicare interculturală a studenților în viitoarea lor carieră [10, 5]. Una dintre metodele de predare folosite pentru integrarea culturii în cursurile ESS este centrarea unei întregi unități de curs pe activități de conștientizare interculturală [20]. Pe lângă predarea în clasă, Jendrych [6] a sugerat că în programele de stagiu din diferite organizații studenții vor interacționa cu oameni din medii lingvistice și culturale diferite și că aceste experiențe îi vor înzestra cu abilități de rezolvare a problemelor privind neînțelegerile și conflictele interculturale.

Dintre abordările didactice interculturale pentru ESS propuse de cercetători, abordarea comparativ-contrastivă este utilă în realizarea legăturilor dintre cultura sursă și cultura țintă [20]. Casanave, citată în Connor & Traversa, a reflectat faptul că „folosirea abordării retorice interculturale contrastive în producerea scrisă în sala de curs ESS promovează familiarizarea celor ce studiază ESS cu diverse norme de scriere în

diferite culturi" [21]. Pentru a susține acest lucru, Constantin și Molea [22] au demonstrat în studiul lor că genurile tehnice contrastează de la o cultură la alta în limba engleză pentru cursuri de inginerie. În același mod, colectarea elementelor lexicale specifice disciplinei și studierea caracteristicilor discursului a două limbi în cadrul aceluiasi registru al ESS (de ex., manuale tehnice, aplicații pentru locuri de muncă, rapoarte financiare etc.) pot ajuta studenții ESS să-și sporească gradul de conștientizare interculturală [4]. După cum argumentează Jendrych [6], studenții sunt mai motivați dacă știu că învață lucruri de care vor avea nevoie în situații de viață autentice.

O abordare dialogică ia în considerare „cultura proprie a studenților și modul în care interacționează cu cultura țintă, sporește gradul de conștientizare a diferitelor perspective și posibilități de explorare a diferențelor culturale ulterioare în contextul comunicării interculturale” [20]. Abordarea locului de muncă autentic simulat este propusă și susținută de Xue [16], care opinează că studenții vor fi motivați în aceste activități fiind conștienți că perspectivele și rezultatele vor fi utile în viitorul lor loc de muncă. Abordarea metaforică conceptuală, conform lui Dabaghi și Heidari, „permite studenților să înțeleagă un domeniu conceptual în termeni de alt domeniu conceptual; de exemplu, să vorbească și să se gândească la argumente în termeni de război, la timp în termeni de bani, la viață în termeni de călătorie și așa mai departe” [4]. După cum s-a arătat, această abordare sporește gradul de conștientizare al studenților asupra diversității culturale prin compararea limbilor, ceea ce va elucida modul în care diferite limbi conceptualizează concepte diferite în genuri și tipuri de text. Abordarea învățării experiențiale este remarcată de Ala-Louko [7], care a susținut că acest lucru poate fi realizat cel mai bine prin împărtășirea cunoștințelor și reflecțiilor culturale, în care experiențele reale ale studenților fac parte din procesul de învățare. Activitățile implică discuții, jocuri de rol, reflecții, simulări, studii de caz, incidente critice, filme, videoclipuri, jocuri și activități pe calculator [7]. Profesorii ar trebui, de asemenea, să ia în considerare activități didactice bazate pe proiect și să-i încurajeze pe studenți să participe în exerciții de explorare interculturală, cum ar fi însărcinarea studenților cu proiecte pe teme și probleme din contexte interculturale. În general, Hazrati, care a conceput și dezvoltat un curs de limba engleză în domeniul aviației, a sugerat că „predarea eficientă a ESS necesită ca autorii de curricule, formatorii, profesorii și evaluatorii să depășească metodele tradiționale de predare și evaluare care subliniază doar competența lingvistică” [1].

3.4. Rolul profesorului ca mediator în sălile de curs ESS

Profesorii de ESS subestimează, în general, importanța comunicării interculturale în materialele lor de instruire și, în schimb, subliniază competența lingvistică în comunicările profesionale. În consecință, Liton [10] a sugerat că rolurile actuale ale cadrelor didactice în predarea cursurilor ESS sunt de mediatori care sporesc conștientizarea interculturală a studenților în timp ce integrează conținutul și activitățile interculturale în predarea ESS. Mai important, așa cum au susținut Liton și Qaid: „Practicienii ESS trebuie să treacă de la o practică tradițională de predare la o practică interculturală pentru a dezvolta atât competențele lingvistice, cât și cele interculturale ale studenților” [5]. Jendrych [6] consideră că profesorii trebuie să-i ajute pe studenți să dobândească o bună competență sociolingvistică și pragmatică prin faptul că îi învață diverse funcții de socializare în diverse culturi, cum ar fi codul vestimentar, limbajul corpului, subiectele pe care trebuie să le evite în conversații. După cum a subliniat Zoranyan [23], deoarece mulți profesori de limbi străine nu sunt încadrați în activități de formare culturală, ei presupun că componentele interculturale sunt doar o parte opțională a lecțiilor lor, iar aspectele interculturale în predare nu trebuie subliniate. Jendrych [6] consideră că, din cauza unui număr limitat de ore de instruire într-un curs ESS, abilitățile interculturale nu pot fi dezvoltate într-un mod corespunzător la nivel terțiar. În studiile recente, Xue [16] a constatat că dacă profesorii ESS nu au o percepție adecvată a culturii societății și a mediilor profesionale adecvate, predarea lor poate să nu corespundă nevoilor profesionale și competențelor culturale ale studenților. Ca urmare a unor astfel de limitări, profesorii tind să se concentreze mai degrabă pe anumite competențe lingvistice, decât pe cele non-lingvistice. În consecință, în aceste scenarii, competența comunicativă a studenților nu va fi pe deplin dezvoltată. Pentru a remedia aceste situații, este nevoie de o schimbare de paradigmă pentru profesorii de limbi străine orientați spre competențe lingvistice, în scopul creșterii gradului de conștientizare cu privire la necesitatea de a adapta obiectivele curriculare care încorporează, în plus față de competența lingvistică în contexte specifice disciplinei, și competența comunicativă interculturală.

Pentru a cultiva competența de comunicare profesională a studenților, practicienii ESS trebuie să pună accentul pe: 1) colectarea și selectarea informațiilor culturale profesionale adecvate din analiza lor reală a situației interculturale; 2) adaptarea și integrarea informațiilor relevante în materialele instructive; 3) exami-

narea problemelor culturale din sălile de clasă. De asemenea, trebuie să-și dezvolte ideile cu privire la modul în care urmează să integreze practicile interculturale în predare și să elaboreze programele ESS integrate în componente interculturale. Practicile de predare pot include, de asemenea: 1) crearea unei atmosfere simulate a locului de muncă în clasă; 2) utilizarea analizei retorice lingvistice și a analizei comparativ-contrastive a modelelor lingvistice și culturale; 3) proiectarea activităților în clasă și evaluarea realizărilor studenților. În cursurile limbii engleze de afaceri, Jendrych [6] a recomandat predarea culturii de afaceri, comunicării interculturale, etichetei în afaceri și a comunicării internaționale eficiente, subliniind că profesorii ESS ar trebui să înțeleagă că percepțiile privind diferențele culturale pot afecta în mod semnificativ performanța în afaceri și sunt mai importante decât cunoașterea corectă a utilizării structurilor lingvistice și a vocabularului de afaceri în comunicarea de afaceri de succes. În consecință, profesorul este doar un mediator în sala de curs ESS orientată spre comunicare interculturală, iar studenții analizează și rezolvă ei înșiși o problemă interculturală specifică disciplinei. Realizând sarcinile, studenții vor avea un sentiment de împlinire care îi motivează să se concentreze pe o comunicare interculturală eficientă în situații profesionale și la locul de muncă. În mod esențial, predând cursurile ESS profesorii ar trebui să considere implementarea acestei abordări drept o sarcină dificilă și exigentă în procesul de formare a studenților care urmează să dobândească competențele interculturale necesare prevăzute de disciplinele studiate.

4. Evaluarea competenței comunicative interculturale

Atunci când are loc includerea aspectelor interculturale în cursurile ESS, perspectivele evaluării competenței interculturale a studenților joacă, de asemenea, un rol esențial în programele de curs ESS. Prin urmare, Kehagia și Nteliou au explicat că „competența interculturală ar trebui nu doar să fie predată, ci și evaluată în cursuri de limbă străină” [12]. Un studiu realizat de Candel-Mora a evidențiat evaluarea CCI în cursurile ESS și rolul acesteia în învățarea limbilor străine orientată spre carieră [2]. Fantini, citat de Candel-Mora [2], susține că „instrumentele de evaluare variază în funcție de direcția lor: aspecte de limbă sau culturale și diferențe interculturale”. Deoarece rezultatele așteptate ale învățării interculturale sunt cunoștințele, abilitățile și atitudinile necesare pentru a fi un comunicator eficient într-un mediu nou [7], modelele bazate pe atitudini și abilități create de cercetători ar trebui să poată evalua comportamentele interculturale de succes ale comunicatorilor eficienți, cum ar fi adaptarea interculturală, adecvarea și eficiența interacțiunilor [18]. Pe de altă parte, Negrea [3] a propus utilizarea descriptorilor de competențe interculturale care încorporează criteriile și standardele de evaluare a limbii. Potrivit autoarei, acești descriptori sunt direct relevanți pentru sarcinile și activitățile desfășurate în cadrul sălii de curs. Deardorff, citată de Candel-Mora [2], a recomandat o abordare multiperspectivă în evaluarea competenței interculturale. Pentru a fi mai specifice, rezultatele învățării interculturale ale studenților pot fi apreciate printr-o varietate de evaluări, cum ar fi testările preliminare și posttestările, sarcinile simulate, rapoartele, prezentările, interviurile, dezbaterile, portofoliile, scenariile interactive din viața reală, comentariile pe diferite aspecte culturale, studiile de caz ș.a.m.d. [18].

Concluzii

În ceea ce privește materialele de instruire ESS, conținutul intercultural ar trebui să fie încorporat în ele sub formă de unități separate sau ca parte a fiecărei unități, cum ar fi aspecte interculturale în contexte specifice în care studenții sunt motivați să-și exprime opiniile, să-și lărgească gradul de conștientizare și sensibilitatea. Cu alte cuvinte, aceste componente vor crește gradul de conștientizare al studenților cu privire la modul în care competența interculturală joacă un rol vital în comunicarea multiculturală la locul de muncă. Pentru a realiza acest lucru încă de la început, studenții cu identități culturale diverse ar trebui încurajați să se implice activ în discuții în clasă, deoarece expunerea lor la astfel de activități ar putea fi asociată cultural cu o reticență de a vorbi și/sau de a-și exprima opiniile. În acest fel, în timpul discuțiilor de clasă, convingerile și valorile lor culturale vor fi împărtășite, iar barierele interculturale vor fi reduse. Pe de altă parte, profesorii de ESS intercultural instruiți ar trebui să poată selecta orice texte ESS în care este încorporată o porțiune corespunzătoare a competenței comunicative interculturale. De asemenea, programele ESS de dezvoltare a cadrelor didactice pot reduce decalajul de cunoștințe interculturale prin desfășurarea cursurilor de formare interculturală a cadrelor didactice, ceea ce va spori gradul de conștientizare a modului de a cultiva concepte interculturale în contexte specifice disciplinei de lucru și de a căuta soluții la problemele legate de stabilirea unei porțiuni corespunzătoare de timp pentru discuții despre comunicarea interculturală în clasă. În primul rând, practicienii ESS din fiecare domeniu profesional ar trebui să efectueze o analiză a situației comunicării interculturale pentru

a obține contribuția părților interesate și a explora necesitățile studenților pentru cursurile ESS. Proiectele didactice, așa cum s-a menționat mai sus, ar trebui să includă o varietate de activități eficiente în clasă și în afara clasei și un număr de simulări, comentarii, studii de caz, predare în echipă cu experți interculturali, activități extracurriculare, inclusiv excursii de studiu, dezbateri, observații, expoziții, forumuri ș.a.m.d. Pentru a evalua rezultatele, profesorii de ESS ar trebui să stabilească și să implementeze descriptori interculturali eficienți pentru competențe specifice în ceea ce privește descrierea cursului, conținutul cursului, rezultatele învățării și evaluarea cursurilor. În esență, evoluțiile de proiectare a cursurilor interculturale și metodologia de predare vor contribui enorm la formarea studenților pentru a deveni comunicatori interculturali competenți în domeniile lor de activitate și la succesul acestora în cadrul locurilor de muncă moderne globalizate. Având în vedere că cele mai recente criterii de eligibilitate pentru angajare în câmpul muncii includ competențele lingvistice și interculturale, abilitățile de comunicare orientate spre cursurile ESS din cadrul instituțiilor profesionale și terțiare vor juca un rol-cheie în completarea decalajului creat.

Referințe:

- HAZRATI, A. *Intercultural communication and discourse analysis: The case of aviation English*, 2014. [Accesat: 25.03.2019] Disponibil: <https://cyberleninka.org/article/n/575374.pdf>
- CANDEL-MORA, M.A. *Attitudes towards intercultural communicative competence of English for specific purposes students*, 2015. [Accesat: 5.03.2019] Disponibil: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815019345>
- NEGREA, V. *ESP: Linguistic and cross-culture competence through blended learning*. 2015. [Accesat: 20.01.2019] Disponibil: http://www.utgjiu.ro/revista/lit/pdf/2015-04/01_Negrea.pdf
- DABAGHI, A. & HEIDARI, A. *Cross-cultural metaphor awareness as a key component in intercultural communication competence*, 2015. [Accesat: 20.03.2019] Disponibil: <https://www.immi.se/intercultural/nr37/heidari.html>
- LITON, H. A. & QAID, A.S.A. Addressing intercultural communication issue in teaching English. In: *International Journal of Humanities and Applied Sciences (IJHAS)*, 2016, no.5(1), p.40-44.
- JENDRYCH, E. New approach to teaching English for business communication. In: *Sino-US English Teaching*, October 2011, vol.8, no.10, p.665-671. ISSN 1539-8072
- ALA-LOUKO, R. *Developing international competence and intercultural communication skills is an investment in the future*. 2017. [Accesat: 20.02.2019] Disponibil: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=27c801b4-7fd8-4225-87b4-e5ff0e68e039>
- LAZAR, T. Some sources of misunderstandings in intercultural business communication. In: *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)*, 2017, no.2(3), p.91-101.
- LIU, X. & ZHU, W. Towards an integrated approach to cabin service English curriculum design: A case study of China Southern Airlines' cabin service English training course. In: *Higher Education Studies*, 2016, no.6(2), p.30-38.
- LITON, H. A. Adopting intercultural communication issue in teaching English. In: *Lingua Cultura*, 2016, no.10(1), p.1-6.
- BROWN, D. B. & MARTINDALE, T. *A review of intercultural training in the workplace*, 2013. [Accesat: 25.02.2019] Disponibil: https://members.aect.org/pdf/Proceedings/proceedings12/2012i/12_03.pdf
- KEHAGIA, O & NTELIOU, E. Intercultural perceptions among undergraduate students in English for business and economics courses. In: *International Journal of Language. Translation and Intercultural Communication*, 2016, no.4(1), p.98-109.
- O'CONNELL, S. *University curriculum globalization: Developing intercultural business communication and understanding courses at a Japanese university*, 2014. [Accesat: 10.04.2019] Disponibil: www.fas.nus.edu.sg/cls/CLaSIC/clasic2014/Proceedings/o%27connell_sean.pdf
- ENNSER-KANANEN, J. A pedagogy of pain: New directions for world language education. In: *The Modern Language Journal*, 2016, no.100(2), p.557-558.
- LOUKIANENKO, M. *The cross-cultural component in teaching business English to native Russian speakers*, 2004. [Accesat: 18.02.2019] Disponibil: <https://lib.dr.iastate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=17158&context=rt>
- XUE, J. Analysis of ESP instructing and innovation of college English teaching. In: *Cross-Cultural Communication CSCCanada*, 2015, no.11(5), p.13-17.
- SEMENCHUK, Y. *Pedagogical implications on interactive techniques of teaching non-linguistic students economic terminology*, 2015. [Accesat: 10.04.2019] Disponibil: <https://www.ajol.info/index.php/tje/article/view/128009/117559>
- CANDEL-MORA, M. A. *Benchmarking intercultural communication competence assessment tools for ESP teaching*, 2015. [Accesat: 6.03.2019] Disponibil: https://www.academia.edu/25491619/Benchmarking_intercultural_communication_competence_assessment_tools_for_ESP_teaching

19. DUDLEY-EVANS, T. & ST JOHN, M. J. *Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
20. KAVALIR, M. Culture in ESP syllabus: Why and how. In: *Romanian Journal of English Studies*, 2013, no.10(1), p.113-122.
21. CONNOR, U. & TRAVERSA, A. *The Role of intercultural rhetoric in ESP education*, 2013. [Accesat: 15.02.2019] Disponibil: <http://www.nus.edu.sg/celc/research/books/4th%20Symposium%20proceedings/3.%20Connor%20and%20Traversa.pdf>
22. CONSTANTIN, E. & MOLEA, A. *Intercultural perspectives on ESP*, 2014. [Accesat: 10.03.2019] Disponibil: <http://www.synergy.ase.ro/issues/2014-vol10-no-1/15-amelia-molea-elena-raluca-constantin-intercultural-perspectives-on-esp.pdf>
23. ZORANYAN, M. The importance of teaching intercultural communication to ESP and BE students. In: *IBSU Scientific Journal*, 2008, no.2(1), p.128-134.

Date despre autor:

Ion GUȚU, lector, Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: gutsuion@yahoo.com

ORCID: 0000-0002-8975-3353

Prezentat la 22.10.2019